AWITHANGPA ZAI

AWITHANG-PA ZAI

BY

L. R. SAILO, B. A.

POLITICAL OFFICER, NAGA TRIBAL AREA.

To My Father

AWITHANG-PA ZAI

BY

L. R. SAILO, B. A.
Political Officer, Naga Tribal Area.

First Edition
1,000 Copies

AIJAL
1953

Published By
L. LIANZUALA & BROS.

AND

Printed at the Zoram Printing Press, AIJAL.

THUHMAHRUAI

Hmasâng ata Luseite hi zai ngai sâng hnam kan ni a. Kan khawtlâng nunah, kan lungngaih kan hlim niah kan hlate hian kawng pawimawh tak a awh fo ţhîn a. Hmân lai mite phei chuan hla hi infak nân te leh inhau nân te pawh an hmang ţhîn a. Chutianga hlate inhau nân emaw, inphuah el nân emawa miin an hman chuan mihring leh mihring inkârah emaw, hnam leh hnam inkârah emaw buaina leh inhmêlmâkna ţha'lo tak te a siam ţhîn a, indona hial pawh a thlen thei ţhîn a ni.

Lusei hlate chuan ţawng hran, hla thu kan tih hi a nei bîk a; chûng hla thute chu ţawng pângngaiah kan hmang ngai lo va, hlaah chauh kan hmang ţhîn a. Hnam dang tam zâwk chuan an ţawng pângngai chuktuah remin hlate an siam ţhîn a, mahse Luseite chuan kan ţawng pângngai leh hla thu kan tihte chu kaihpawlhin hlate kan siam ţhîn a. Hei hi kan hnam hla hnam dang hlate aia a danglamna a ni.

Hmân lai chuan dân narânin miten hla thu kan tih ang chu tûn lai nêna tehkhin chuan an hre deuh bîk a, mahse ţhangthar zîngah kan hnam zaite chu chawi sânna a awm tâk vak loh avângin hla thu mawi tak kan neihte chu a chuai telh telhin a lo lang ta. Mahse ţhangtharte pawhin kan pi kan pu aţanga kan neih, hla thu mawi takte chuan rilru a khawih theih bîkzia chu kan hre hlein a rinawm. Chuvângin hla lama hnam dangte aia kan danglamna leh hnam dangte aia kan chungchuanna chu hloh aiin chan fo a ţûl zâwk a ni.

Kan hnam zai hla thua siam thiam mite chuan ţawng pângngaia sawi theih lohte kha mawi tak leh

chiang takin, rilru khawih takin an phuah thei a. Chûng chu hnam dang ṭawngin a tlukpui a dah theih loh chang ni lovin, Lusei ṭawng ngei pawhin a awmze thûk takte chu ṭawng pângngaiin dah a harsa ṭhîn a ni.

Kan hnam zai hla thu mawi tak hmanga phuahtute zîngah chuan Awithanga pa hi a hmingthang ber pâwl a ni a. Hla tam tak a phuah a, mahse a phuah zawng zawng chu hriat sên a ni lo va, amah ngei pawhin a hre reng thei tawh bawk hek lo. Hêng a hlate hi ama puih ngeia lâwr khâwm a ni a, hun harsat lai ber, indo lai pawhin tlâwmngai takin mi pui ṭhîn a, chuvângin a chungah lâwm thu sawi loh rual a ni lo.

Hêng hlate hi ngun taka kan chhiar chuan Awithanga pa hla phuah thiamzia chang ni lovin, kan pi kan pu nun dân tam tak pawh min hriattîr thei a. Keini ṭhangtharte tân hêng Awithanga pa hla mawi tak tak leh hla thu thiam taka a hman dânte hi zirtîrtu ṭha tak a la nih beiseia, hêng a hla lâwr khâwmte hi buatsaih a ni.

Awithanga pa chanchin :— Awithanga pa hming tak chu Hmârlûtvunga a ni a; Hmârâwna emaw, Hmâra emaw ti pawhin an ko bawk ṭhîn a. A tleirâwl laia hla phuah a chîn ṭantirha nupui a neih hma aṭangin hlaa chawi remchâng atân tiin, 'Fa ka neih hun chuan mipa a nih leh Lalawithanga ka sa ang a, hmeichhia a nih leh Lalâwithangi ka sa ang,' a ti ṭhîn a, chutiang ngei chuan a fa neih hmasak ber mipa chu Lalawithanga tiin a sa ta a ni.

Awithanga pa hi Râlte, Lelhchhun hnam a ni a. Kum 1887 January thlaah Kânghmun khuaah a lo

piang a, a pa Dothanga chu lal ṭhian a ni a, chûng lai chuan Kânghmun khua chu Suakpuilala fapa Lalzahrâwka'n a awp a.

Lusei rama Vai an lo len laiin Awithanga pa chu naupang kum li mi lek a la ni a. Chutih lai chuan a pa Dothanga chuan a thihsan a, a û hmeichhe pakhat chauh nên a nuin a ṭûlpui ta a ni.

Awithanga pa hi a naupan lai chuan naupang phutkhat deuh tak, fiam nuam tak a ni a, a lungkham zâwng chu Vai lem siam te, thing pui tlûk te leh se lem siam te a ni a. Se lema a chan châng chuan a chalah hruiin a inhlîng a, a inthlung chawp a, mi veivâkte hian, 'Sial ka vua e,' an ti a, an han vaw ṭhak a, tin, ani chu sial angin a tâl ta ṭhîn a ni.

Tin, Hmârlûtvunga (Awithanga pa) chu an lal fapa Khawvêlthanga nên inkâwm rual an ni a, an naupan lai aṭangin an puitlin thlengin an inbêl zêl a; khawtlâng chungchângah, dam mawh hritlân, chhiat ni ṭhat niah te tlâwmngai takin an bei dûn zêl ṭhîn a. A tleirâwl chhuah ṭantirh, kum sâwmpasarih leh kum sâwmpariat a nih vêl lai aṭangin hla phuah a lo chîng ṭan a. Kum 1904-ah kum sâwmpariat vêl a nih laiin nupui a nei a; tin, 1905-ah fapa a nei a, chu chu a tleirâwl tirh laia a lo ruat lâwk sa tawh angin a hmingah Lalawithanga a sa ta a ni. Mahse Lalawithanga chu, chu mi kum vêk chuan nausên duhawm tak a nih laiin khawsika nain a thi ta a. Chutia a fapa duhawm takin a thihsan ta mai chu a tuar êm êm a, a sûnna hla ṭha tak takte pawh a phuah a :

'Puini chu lêm ang zu der teh la,
Nang chu Awithang, ka tuai lungrun,
Hring lamah lo kîr leh la.

Ka thin hnîm e, ka lung zûr ngawi e,
Piallung khâr hawng ila Ainâwn
Chawnpui pâr chuai ang maw e.'

Tichuan Awithang-pa chuan hla phuah a lo uar deuh deuh va, Kum rei lo te chhûngin a hming a lo lâr ta êm êm a ; a lo hmingthanna chhan ber chu mite'n a hlate chu an duh bîk avâng leh an chawi lâr êm vâng a ni.

Khawvêlthanga Sailo, Maubuang khuaa a indan tirh lai aṭangin Maubuang khuaah a awm ve a ; an khua chu in tlêm tê an nih lai pawhin Awithanga pa chuan a hlaahte thiam taka chawiin, 'Buang khaw pêr pui' a ti ṭhîn a. Awithanga pa chu chutia a lo hmingthan tâk êm avâng chuan lalte pawhin an khuaa awm tûrin an duh a, pêm tûr te pawhin an sâwm huai huai ṭhîn a, mahse chûng sâwmnate chu hlaa thiam taka chhângin :

'Tu lal lai zû mah a thlum chuang lo,
Hmâwng ang ka pêm lo nâng e, Lalawithangpa,
Belh ngai Lal-dânga ka ṭhen thei lo.'

a ti ṭhîn a ni an ti.

Awithanga pa hi a lo puitlin hnu chuan Maubuang khuaah lal upa thusa ber a lo ni a, kawng engkimah ṭhenrual kawm zo tak a ni a. Kum 1918-ah Kristian sakhua a lo pawm ta a, chuta chin chu khawvêl sai phuah a chawlhsan ta a ni.

Awithanga pa hla awm dân :— Awithanga pa hlate chuan tlângpui chi hrang hrang a huap a, chuvângin mite rilru a khawih dân a danglamin a zau bîk a. Hla phuahtu tam tak chuan tlângpui pakhat chauh neiin emaw an phuah a, lunglên lam ngawt emaw, lungngaih lam ngawt emaw an thlûr bing ṭhîn a; mahse Awithanga pa hi chuan a hun leh a ḥmuna thil hrangte awm dân ang ang khân tlângpui chi hrang hrang neiin a hlate chu a phuah ṭhîn a. Hei hi hla phuahtu dangte hla aia Awithanga pa hla a danglamna a ni.

Awithanga pa hlate chu tlângpui chi hrang pangaah ṭhen theih a ni.

1. **Lunglên zai** :— Nulât tlangvâl lam lunglênna hla.
2. **Khawvêl thil a phuahna** :— Rannung leh Khawvêl thil dangte a phuahna hla.
3. **Lusûn zai** :— Khawhar zai emaw, mitthi ngaihna lam hla.
4. **Mihring a phuahna** :— Lalte emaw, ṭhenawm khawvêng chawimawia a phuahna hla.
5. **Inphuah elna** :— Inhuatna emaw, inelrelna emaw avânga a ṭha lo zâwnga huat theih tûra inphuah elna hla.

Awithanga pa hla thu rêng rêngte chu a thûk êm êm a, hla phuahtu narânte'n an hman phâk ngai loh leh hman nachâng an hriat lohte khân a hla tam takte chu a siam a. Hla thu rem taka chuktuah a thiam avângin mite hriat sa thu narân emaw tihte pawh kha rem taka chuktuahin awmze thar neiin mawi takin a hmang ṭhîn a. A hla thute chu a bul bîk a, mite

hman narân ang lo tam tak a hmang ṭhîn a ; chuvâng-in Awithanga pa hi kan hnam hla phuahtute zîngah chuan pawimawh leh hmingthang ber zînga chhiar tûr-in a tling ve rêng a ni.

May 11, 1952,
Tuensang,
Naga Tribal Area.

L. R. Sailo.

Hmârlûtvunga
(Awithang-Pa)

AWITHANG-PA THUCHAH

Tûn lai ṭhangthar finna leh thiamna kawnga hma lam sâwn zêlte u, kan Mizo hnam nun dân hlui kha tûnah hian kan lo changkânsan ta a. Kan ṭawngkauchheh dân mawi tak leh kan hla thu kal hmangte kha tûnah hian kan zînga tam takte chuan a awmzia kan hre ta lo hle mai a ; chuvângin kan pi leh pu aṭanga kan thil hlu tak neih chu hloh aiin vawn fo a ṭûlin a lang a. He mi ka hla lâk khâwm aṭangte pawh hian hmân laia hla thu kan hman dân leh kan pi leh pute lo nun dân leh an rilru put dân leh an thinlung kal hmang a ṭhen a zâr chu a lang thei ang.

Kan ṭawng hlui ṭha leh hla thu mawi takte chu a bo loh nâna Pu Lalrinthanga Sailo, Naga Tribal Area Bawrhsâpin khâwla chhut tûra a lo buaisaih avângin lâwmawm ka ti êm êm a ni. Ṭhangthar lo lian zêl tûrte tân pawh he ka hla lâwr khâwmte hi hmasâng kan hnam hla thu kal hmang hriattîrtu atân ṭanpuitu a nih theih ka beisei a ni.

Ka zai rem sa ding zêl ang che thâm ral suh,
Tuan thuah chang zêl ang che lanu lêng thar
Thin laiah châm zêl la vul reng rawh.

Zo ram hmatiang sâwnna sâng zêl rawh,
Hei ang biahzai hnam tin lung kuai ri mawi hi,
Ro thilah vawng rawh se lêng zawng hian.

Thaikawi zia ṭialah a chuang kim ta,
A siam tâk e Captain vâl Sailo Ngûrin,
Hulêng rual naufate lung lâwmna.

Kan vul lai leh kan vâng lai a chul zo ta,
Chhim lei thuah riat piallei kârah Awithang-pa,
Kan la thâm ral tûr a pawi ngei mai.

Kâwnpui — Hmârlûtvunga,
26. 9. 52. — (Awithang-pa).

A CHHÛNGA AWMTE

Lunglên zai

Nula Chawngthangpuii a phuahna.
Nula Thanseii a phuahna.
Nula Laltinzovi a phuahna.
Nula Laldaii a phuahna.
Nula Chhûngi lo zin a phuahna.
Nula Saingêni a phuahna.
Nula Zairemthangi a phuahna.
Nula Lallianngûri a phuahna leh chhânna.
Nula Dârhnawlhi nêna an inphuahna.
Nuthlawi Thangkûngi a phuahna.
Awithanga nu Laltinzovi a phuahna.
Mi khaw nula a phuahna.
Lalkhawtlingi leh Hrângliana a phuahna.
A chhim zin laia a phuah.
Lunglên zai dangte.

Khawvêl thil a phuahna

Dingdipuantah (Arsi) a phuahna.
Maubuang kawtchhuah bûl thing thli chhêm [thlûk a phuahna.
A kawngkhâr biang pâr a phuahna.
A pârva a phuahna.
Ni a phuahna.
Vakul kah a châka a phuahna.
Bûng thing a phuahna.
Khaw dur a phuahna.
Buh a phuahna.
A hruih chim a phuahna.
A ţhimkual Sâp a pêk a phuahna.

Ni âwk lem a phuahna.
Tuikhur a phuahna.
Thangfên tui tlân a phuahna.
Vau thing a phuahna.
Hmuifâng tlâng Lallianvunga hmun a phuahna.
Kawngpui sial hnua sakei kah a phuahna.
Chhimtîr no vâkvai a phuahna.
Ṭhâl ruah sûr a phuahna.
Suakbuka'n vai âr leh berâm a pêk a phuahna.
Thangnang kai a phuahna.
Mautâm a phuahna.
Lei a phuahna.
Chawnpui pâr a phuahna.
Tlawng tui lian pûma an kân a phuahna.
Thlâm tlaitlâna thosi a phuahna.
A ṭhelrêt thing phun a phuahna.
Vapual kah thlâk a phuahna.
Khaw ṭha tûra a phuahna.
Lova sava vên a phuahna.
Thlâma vainronghâk a phuahna.

Lusûn zai

Lalawithanga thi a phuahna.
A nu thi a phuahna.
Sailo Lal Suakhnûna fapa Lalhuliana thi a [phuahna.
Lusûn zai dangte.

Mihring a phuahna

Khawvêlthanga Sailo, Maubuang lal sa kah a [phuahna.
Amah leh a ṭhenawm Laldochhûngi pa a phuahna.

A kawng bo a inphuahna.
A khaw thim a inphuahna.
Upa Tuahkûnga'n zai a aih ṭuma a phuah.
Suakbuka zai aihnaa a tel ve hman lo a phuahna.
Awithanga-pa tel hman nia Suakbuka bâwng
[leh vawk talh a phuahna.
Sailo Lal Suakhnûna leh a in a phuahna.
Sailo Lal Hrângliana leh a in a phuahna.
Hmunpui khaw nula a phuahna.
Lal khua-leh-tui tân a phuahna.

Inphuah elna

Awithanga pa (Hmârlûtvunga) leh Diriallova
[(Khâra) inphuahna ṭhenkhat.

Mi dangin Awithangpa an phuahna

Patea'n Awithangpa a phuahna.
Awithangpa an phuahna dangte.

Awithanga pa zai thlûk hrang hrangte

Hrilhfiahna ṭhenkhatte

—: 0 :—

LUNGLEN ZAI

Nula Chawngthangpuii a phuahna

1. Ka dâwn Thangnêmi mah kûr lo va,
Ka dâwn loh tlânga lenbuangin,
Leltê a kûrpui reng e.

2. Rûnah i zâl dûn ang nêmduaiin,
Raṃloha sîr sâwn chu Thangngo,
Dâr tui ang i luang ṭhîn e.

3. Nang leh kei chu kumtluanga lungrual tawh hnu,
Buang khaw tlâng liai luai hi Thangngo,
Di ṭian nân a mawi lo ve.

4. Ka tawnmangan a hmêl ka hmu e,
Hai ka ṭhangin ka kiang ka chûl,
Lungruni zâl si lo ve.

5. Thangnêmi mi nuthai i chan chuan,
'A mawi lâwng e, kan Buang khawpui,'
Zaihnûnpuipa'n a ti e.

6. Lurh pui thang tawh hnu mahin di an ṭian e,
Buang khaw khanṭhuam laiah khân e,
Lungdi ka ṭian zo lo ve.

Nula Thanseii a phuahna

A 1. Tûrni leh zûnlêng a ṭang kawp e,
Seipuii ngaiin zalam tung kai
Sâng rêng rêng ka zuam lo ve.

A 2. Ka kiu ruai ruai ang lelthang angin,
Hrângpuia ni'n ka suihlunglên
Nêmin mi tuarpui lo ve.

A 3. Khawtlâng ri hiauin lung min lên e,
A zûnlêng a rawn tîr em ni ?
Ka ṭah nân rêngah e.

A 4. Riakmaw-vain thing tin ṭâng lai a dîl e,
Chûnnu'n thaiah va dîl chhin la
Hrângpuia ni nui hawihi.

A 5. Kâr a hla e Sâppui lamlian dung tluana pheilai [vâwrna,
Khua ka tlai e lên mawi Seipui,
I lung tum vâl min hrilh la.

A 6. Tûkin chuan e, phai khaw chhuah tlâng lam [kaiah,
Seipuii sai ang a ngîr lo,
Thinlai a pangkhing reng e.

A 7. Chung vânrial rûm lênkâwlan a thang chhuak e,
Ka biahthu a thang chhuak zo lo,
Lên mawi Seipuii tâwnah.

A 8. Buang khaw leltê di ngaiin a fam lo ve,
Awi ka nu e ! Seipuii zûn
Lêng ngaiin ka fam âwm e.

Nula Laltinzovi a phuahna

A 1. Ka vuan ang che suihlunglêng hnêman,
Chhîngpuii leh nang chu Lalngo,
Tlâng khatah in zâm hmun e.

2. Kei chu pualhrâng chan ka nuam mang e,
Thargvânah lêng ila saw hmâr
Tlângah khua tin va chuan i.

3. Ngai a tâng e, ngai a hleihluan tâng a e,
Lalhniangi zûn ngai a tâng e,
Ngai a hleihluan tâng a e.

4. Ka uai e thingte sah kûr angin,
Pialleiah luang zo tui thiangin,
Zûnlêng a tlêng zo lo ve.

5. Tui lo lian e, Tlawng tuipui a lo lian e,
Lêngngha chang i Chhîngpuii nên,
Li laiah bual nuam ing e.

Nula Laldaii a phuahna

1. Phaiah phunchawng a lo pâr e, va tinrêngin
Buang khawpui kan pâr e Lalngo, [dâwn ṭhîn e,
A thlum nêm te'n dâwn ve la.

2. Thlangtlai mual liamah lung ka hêr e,
Chal ki ṭha leh nang chu mi u,
Khua mawiah lo lêng rih la.

3. Suihlunglên niin ka tawng lo ve,
Buang khaw pêr pui tlângah,
Laldochhûngi zua leh nui hawihi.

Nula Chhûngi lo zin a phuahna

1. Kan lênlai zû dâwn rih la ṭha lêng siali,
Kan chhirchhan Buang khaw tlâng ni dul ruai
A rem lo Chhûngpuii ding rih la. [hnuaiah,

Nula Saingêni a phuahna

B 1. Saw saw Hmuifâng pui saw an kalna,
Nikhûmchhîngpa Vung dâng ngai lo ang hianin
Nuih mawi a liam e thlangtlai zamual.

B 2. Saii ngaia Sailungruni nang ngaia Nikhûmpa
Khawtlâng tina luaithli ka nûl ka riang e,
Ṭah ruai thlang puan ang ka bâng thei lo.

B 3. A ṭiahṭâng nêm te'n ka chûl lêm lo,
Khua tin lang tlâng ka zua rûnah Awithangpa'n
Milai pârtê ang ka lo lâwm e.

B 4. A kal ta vai vai e lung min lên,
Ânka khuai ang biak lohin mual a liam e,
Hnutiang hawi ve ang maw Saidâwnin.

Nula Zairemthangi a phuahna

[rawh,
C 1. Buang khaw dawnlung ngîr hmunah mi lo nghâk
Thlangtlai lêntu pal nêm zing ri riai hnuaiah
Mahni chuan Thangpui liam lui suh.

C 2. Ko kîr an kal lâwm ni tlângtiangah
Mi u nunnêm tuipui thiang râl a kai e,
Awithangpa ngai lova lunghêri.

C 3. Ramloh khaulêng palaiah ka tîr ang che,
Thlangtlai zamual khûmin lêng dêr dêr ang che,
Kûngi u Thanghniangi rûn ngeiah.

C 4. Mauraw dung dawh ânnêmpuii rûn a lang,
Rîtva chang i fulênga ṭum ka nuam e,
Pârva tlâng Thanghniangi rûn ngeiah.

C 5. Engtin ngai maw Buang khawpui huthang vâlin,
Ṭân lasi siam hreuthang mual liama ai chuan,
Kûngi u khiangawi a pawi zâwk e.

Nula Lallianngûri a phuahna leh chhânna

1. I hnutiang ngaiah mi siam ang maw ?
Kan inṭhen nân thlangtiang phai phûl a zau ve,
Ṭuan rêl kal Lalhniangi kîr leh rawh.

2. Dâr khawtlâng hniam rawh i sâng lua e,
Kûngpui mi ril Lalnêmin tahpuan khâwpng e,
Thlîr ing e lunglên a bâng thei lo.

3. En teh Bual tlâng khuan ka lung min lên,
Kep chhingchheng dâr bun mawi Lalhniangi
Tûnah hian lêng maw ṭha mâm ziari ? [tualah

4. Kan lênna Chaltuai a dang tûr chu
Han thlîr ang che Dâr khaw zo liai luai tlângan
Thingte hnuhchhâwl ṭhuai a thîm ta e.

Nula Dârhnawlhi nêna an inphuahna

1. Sailo Laldângan a tîr che'm ni ?
Sâppui phurhhlân rawn siam che Lalawithangpa,
Ṭuan rêl kal sialin ka lo hmu che.

2. Sailo Laldângan mi tîr chuang lo,
Vaipui sakawr a lian hi a lian hi ngam ding awm
A tlâng nghînin nghîng e ngûr zawng zawng. [lo,

3. Suihlunglênin Awithangpa'n khawtlâng ka chuan,
Dârngo awm khua hliahtu thinglenbuang nên
Khawtlâng zawng zawng fûr minin kai se.

4. Kan tawng thei si lo ve Dârmawii,
Phunchawng dâwn lai a zîk kuaiah Awithangpa,
Ka zai zâm vêlin va maa rawh se.

Nuthlawi Thangkûngi a phuahna

B 1. Kan khaw kâr lêntu a zîng reng mai.
Pualva ânnêm Awithangpa'n ni chhûn lâwmah
Zui lai rem thei lo ve Thanghniangi.

B 2. Huiva lo lêng Awithangpa'n ka zâwt ang che,
Kûngpui ânnêm ṭhadâng i chhâwn ngai em le
Liantlâng Dârngo chawi Thangnuihiauvi.

B 3. Ka hâwi ang che Awithangpa'n rumal nêmin
Ka zâp ang che Liantlâng ainâwn chawnpuipâr
Vul mawi Thangkûng, Thanghmêlṭhai.

B 4. Kan vah tlai thli nge maw Thangngo zûn ?
Khawlai bûngpui rawn chhêm che Lalawithangpa
Chawilai ka nêmpuan a lêng dêr e.

B 5. Pârah chang i, ramloh lêntu pâr mawiah,
Thangngo ṭumkawng bellei mualah ṭo ila,
Min thliak dah law maw e nau lâwmah.

B 6. Kan bawhâr siangah a lawi emaw bâwm in khâr le
Kûngpui biahnêm dawng lova Buang khaw zâwlah
Tuar har rêng rêngah khua zîng leh ṭhîn.

B 7. Hmâr khaw lam thiang thing lenbuang a ngai [lâwm ni ?
Kâwlngo lo lêng thla khâwng lo ri Awithangpa
Nun iangin di rawn chhai thangvânah.

B 8. 'Tual lêng lo chhâm ang a zâl' an ti,
Kâwla awmlai eng kher nge Thangnunnêmi
Sakruanga khau anga lo vuantu ?

B 9. A chûn Dârhniangin bâwl zai a rêl lâwm ni ?
Liantlâng chhawkhlei pâr mawi in famtîr dâwn e,
Awmlai hnâwltîr rawh puithiam zawng zawng.

Awithanga nu (Laltinzovi) a phuahnà

1. Mi tâwnah Lalnêmi hlui mah la,
Kei ka tâwnah sîrte ainâwn
Chuai lai i nei si lo ve.

2. Tlaini tlâkin siang a lawi lo ve,
Zua Rûmlianan Lalngo zîng zin
Kawt dai a khâr em ni le ?

3. Tual va lên châng tawn loh khua mah rei lua
Ṭhapui nang tel lova ni lên [Lalngo ka ti e,
A har hmaloh ṭûl angin.

4. Tlaini tla hliap râl a kai e, thangvânah her liam
Lalngo ânka dawn ni awm lo, [thûl e,
Tuar har khua a zîng leh ṭhîn.

Mi khaw nula a phuahna

1. Heti ruai ruai zawng ka tuar zo lo,
Bâng leh ila Ṭhapui di kan tuah hmain,
Khawtlângin nang zûn a phur thei lo.

2. Khawtlângin nang zûn a phur nêm maw,
Chînlai khûm vâl huthang ṭângah lo kai e,
Ti hian lairilah mi fang vawng vawng.

3. Tuite lo luang saw hmâr tlâng zalam kawiah
Nikhûmchhîngpa thinlai râl ang a ṭhâwng e,
Dâwnin Thanglunghnêmi ngai ing e.

4. Ka vawn ruai ruai maha lung her lo,
Khawtlâng nau ang Awithangpa mi ṭahtîr e,
Milai tinkim dâwn a sei ngei e.

Laikhawthangi leh Hrângliana a phuahna

A 1. Thlunglu maw bal ang a na e,
Laikhumah chhâm ang zâl chu Lalnêmtonu
Lawmlai vei a la kiang lo em ni le ?

A 2. Lalnêm a kûr Lêntlânga puirua angin,
Khuangpui ring leh Dochhûngpa zûn
Lêng a ngai ve em ni le ?

A chhim zin laia a phuah

D 1. Romeiah emaw va zâm ila,
A va chang i chung pualhrângah Thanzaupa
Ngaih a tam khua tin va chhiar chhuak i.

D 2. Ka zua thlafam hlei ka ngai chuang lo,
Ka ṭap ruai e chhim tlâng Ruangtui kuam phaiah
Hawihkawm leh Dârpuii u ngaih chu.

Lunglên zai dangte

F 1. Kan lênlai nghîl nghiala di kan chhai,
Hai ang tar leh sakhmêl chul tûr Awithangpa'n
Ka dâwn khâwl lung rêng a awi thei lo.

F 2. Ṣuihlung kâwl ang vâr thiam lo ve di ngaih vâng,
Tûn lai taka ka tinkim dâwn Awithangpa,
Ṭhangril âr khuanah ka hai rum rum.

F 3. I nun vai puan ang a nêm si a,
Tinrêng fâwmah Bodânghmêlṭha i piang e,
Awithangpa lunglênna kher ngeiah.

4. Ṭah dâwn leh tlâng rêl ka dâwn si a,
Ṭhâl favâng kâwl chhûn khua êng ri riai hnuaiah,
Awithangpan lunglên ka sîr sâwn e.

5. Pi pu lenbuang hrui a tling law maw,
Suih rêl ing e kan khaw kârah Awithangpan,
Pualhrâng ngaih lungruni lêng zawhna.

6. Kan nghah pâr mawi kûng a ṭang zârah,
Leltê ang hian ka uai e Nikhûmchhîngpa,
Hmâr tlângpui Lallungi ngai ing e.

7. Ka thai her la dungthûl chan i nuam lâwm ni?
Nikhûmchhîngpa vân hnuai thang he hu rûnah,
Ṭhadâng lo lawi ang che nau awiah.

8. Mi hal lo la i ânka ka dawng nuam e,
Sâpbawipuipa hmâr tlâng sial mah hian lungdi,
Sih zâwlan buan ang a pawm leh ṭhîn.

9. Sâpbawipuipa sial hmingthang a huang lai lûm,
Lamzâng ki ṭha a kiu di zûn a ngai e,
Keimah iang rêng rênga ram nuamah.

10. Rîtva chang i Ṭhuampuiah zu ṭum ila,
Lêngngha chang i Sâpbawipa dîl tui hmingthang,
Li laian kei zawng ka bual ngei ang.

11. Buang khaw vâl kan nun a iạng em ni?
Zai lo sa e ri tleng tleng âwn thing zârah,
Lêntu ngîrtling maw e fâng kotu.

12. Buang khawpui vâl rual kha lung zûr maw,
Lelte nun nêm Rodâng lêng awi a kiu ve,
A vâwr e lunglen sâng thing lêrah.

13. Awithangpa di ngai a iang em ni?
Chhuahtlâng mawi leltê a kiu ve ngîrtling zai,
Khawtlâng pui lo awi mual liai luai.

G 14. Lêm ang der thiam tê ka hma ngai rawh,
Buang khaw pêr pui sêl rûnah i zâl dûn ang
Puan phah la.

G 15. Chunglêng huiva chan ka nuam e Awithangpa
Sai khaw bûkthlâm zau laiah
Va chuang ila lêng auvin.

G 16. I zûn ngaiin Awithangpa ka uai rua lo,
Nanga hmêl leh rawvawm tuai
Ṭha lêm naw ni lêm naw ni.

G 17. Ka chung chhawrthla thangvân pui siar hnuaiah,
I tâwnah lunglai ka mâwl e Dârhmêlṭha,
Dârhmêlṭha.

G 18. Pûma zai rêng rêng a chul dâwn lo,
Tlâng bâwk Chhînglêrin
Châwmkhuang bêng zêl ang, bêng zêl ang.

A 19. Suihlunglênin mual leh tlâng hlên nuam ing e,
Zâwlpui khan ṭhuam sîrva lêngah
Chan ka nuam Vungdânga e.

A 20. Kan khaw kârah dai tui luang lo,
Khawmual thingsîr châm reng e, [nêm duai kha.
Biak ka nuam e cho har Chhîngpui ânka tui ang

A 21. Tawh ka nuam e vawiin ni ngeian,
Suihlung a lêng ti khân nau ang
Chaltuai mi ṭahpui mahna.

A 22. Lung a lêng Chhînghniangi ka ngai mang e,
Mualkawi dung sei khan ṭhuam
Ni hliapah ka lêng ve si lo ve.

A 23. Awithangpa rai ka ṛah lei vâng a,
Lungkham mi nuṭhai i chang tûr,
Pualva ṭhiang tlei daṇg lakah.

24. Kâwl khaw romei a kai zîng riai e,
Lalawithangpa suihlung mâwlin,
Lên sîr a sâwn bâng lo ve.

25. Zâm zâm ila khua ṭhâl romei angin,
Zâwt zêl ang e vân hnuai khua tin,
Di ngai kei ang awm maw e.

26. Khua ṭhâl romei a zâmin tlâng a bâwm e,
Chuti suihlung a lêng mi u,
Ni lênin han dâwn ing e.

27. Suihlunglêngin fam awm sela,
Râl nuam ing e chhîngkhualan thinlaiah ai ang
Lairilan thawh châng nei e. [a chêng e.

28. Kârah Thangnêmi palai rawh se,
Tlâng hlim thing ang her lo nâng e,
Ka di a lên chhûng zawngin.

29. Tlei dang lungkham rêng a awm lo ve,
Chaltuaia chhai lai di a ni,
Tlei dang lo chantîr suh u.

30. Hmânah chuan e lungruni sakruang silna
Fiara tui dam te'n a luang e,
Ka thinlai a thar leh e.

31. Tûrni lo chhuak kâwl kawta dan nuam ing e,
Tûkin chhuahtlâng zalam ṭhuam lianah,
Kan ngîr hmun si lo ve.

32. Zalamlian khu ka hawi ngam lo ve,
Hmânah ka di riang hleii nên,
Za te'n nau ang kan nuihna.

33. Mi han biak la sianga lawi rawh maw,
Nau ang ṭahlai rêng ka bâng lo,
Mualkawi Thangnêmi ngênin.

A 34. Di zûn ngaiin nau ang kan ṭap e,
Khaw chul ram loh âwn thing zârah,
Huivate nau ang ṭap e.

A 35. Ka di lo chu ṭhapui ka ring zo lo che,
Thai hnâwl ila chung kâwlngo ang,
Lên a rei dah law maw e.

A 36. Tual va lêng tâng hmâr tlâng an dai lungrâwnan
Hawihkawm lenrual ngaih leh di zûnin
Kei mi zêm em ni lẹ ?

A 37. Ka chung kâwlngo lungrualin an lêng hmun e
Kumtluang lungrualin kan mawi lo,
Ṭhapui tûn kum chhûng lo chu.

A 38. Ṭângah khawihnûr a bâng êng ruai e,
Tu luahin chul ang maw ainâwn
Zîngpuii u nuihawihi.

A 39. Fângfa lo te'n ril râwngin a thêm dah ngai,
Changhnah zîkin Lalngo rauthla,
Chhûnrâwl dam te'n lo hlân u.

A 40. Hnam pui mi ril keini cho rua si lo va,
I tâwnah lunglai ka mâwl e,
Mi lai Laldâwntuaii e.

A 41. A pawi mang e Dârpuii nên kan pian a inrual
Lênlai chul hnu din thar ila, [lo chu,
Khua kan mawi tawh si lo ve.

A 42. Tawnmang lunglên ka tuar zo lo ve,
Duh leh ka thai zamual liam rawh,
Mi u an dâwntuai leh e.

A 43. Suihlunglêngin sirvaa chan nuam ing e,
Ṭuahfavâng pâr tlânah Thangngo,
Kan intawng dah law maw e.

44. Nang changin di i ngai bil lo ve,
Ṭhuva lêng tê kei pawh zo kai
Ṭuanmawii ka ngai mang e.

45. Sênlai nau ang ka tlei mawh tlâng dum dûran,
Ka lungdi khân min la hawi maw,
Min la ngai ve ang maw e.

46. Ka la ngai che ka la hawi ve che,
Ṭap ruai ruaiin ṭhapui ka rawn
Zawng che mi tukram danah.

47. Lung a lêng e bûng zârah khua va chuan i,
Kei chu pualhiâng di chân anga
Ka lêng khua ka tlai thlâwn e.

48. Phai a zau ve muvanlai lênna,
Tlâng a sâng e Lai khaw zo pui,
Pualva ianga Lalngo lênna.

49. Thle nghial nghial la tlânga thli chhêm thing
Sawilai hming dai lovin lêng rawh [angin,
Hêl lai ngûnte-sîri.

50. Saithanchhûngpa a luang dang lo ve,
Zo tui in thiang hmâna di nên,
Kawr puan kan sûk lai angin.

51. Kan intawhna Sâppui zalam phei duaian,
Zodângin nêm te'n mi chhâng lo,
A lunglêng lo em ni le ?

52. Haw rawh Saihniang chhuahtlâng lamah lênlai i din
Siahthing inṭang tlângah kan zâr, [thar leh ang,
Laldâng khua a mawi mang e.

53. Ka vuan ang che Lalhniang i châwn bânah e,
Tlânga siahthing zaman hmâwngin
A vawn lai a bâng lo ve.

E 54. Buang khaw lelthang kiu mah hian 'ka di' a ti a
Kei pawh 'ka di' ti nâng e ti ti nâng e, [ṭhen thei lo]
Luah hrâm ang di ti nâng lungrualpui.

E 55. Khua lo ṭhâl e, romei chhûm a kai chiai e âw tlâng
[khanah,
Buang khaw siktui tlâng dâwn lai a lo kâm e,
Ngaihlai thar leh ta Chawngpui nun hlui.

E 56. Hawi vêl ila Buang khawpui Mizo tlâng nuaman
[vâl zawng zawng,
Fûr khaw thiangah romei zam lo kâwl êng e,
Ngaihlai kan bâng lo di lungruni.

E 57. Huiva lên thiam chan chu ka nuam e,
Chhim leh hmâr kâwl hrûtin khua chuan zêl ila,
Cho rua kan thai tûr âwm lêng ve maw.

E 58. Ṭuah khaw tlâng lal bâwm saw khua romei,
Thangvân sâng kai rih ang che, Nikhûmchhîngpan
Ka thlîr ang Lalhniangi tual lênna.

C 59. Ka vuan ang che mual liam suh ka hma ngai rawh,
Buang khawpui vâl huthang rûnah lo lawi la,
Lian tlângpui dawngrâl chu kai lul suh.

H 60. Zân mu ka chhîng lo ve ril ṭhangah,
Phu loh zûn lêng ngaia laikhum thleh nêmah,
Tawnmang kan chhâl ṭhîn e lunglên vâng.

H 61. Leltê leh leltê a uai hmun e,
Khaw zo siahthing a zâr hnuaiah zâwl siali,
Di leh di nêm te'n i uai hmun ang.

H 62. Heti teh ruaia ṭhadâng kan ngaih,
Leltê-ah chang ila thing tin hnah mawiah,
Uai ka nuam ṭâng vuanin.

63. Khua pêr pui lunglên a rual em ni ?
Romei zâm e ṭuahpui pâr a vâng laiah,
Hmâna rual di ngaih ka bâng thei lo.

64. Di min tuahpui hjan ka ring nêm maw,
Hmingthanzaupa tûr tui ang dâwn a hlau ve,
Dorâl ang min ṭih e hmêlṭhain.

65. Buang khawpui siang lawi ka zuam nêm maw,
Ka tlu ruai e khiang ṭhiang tung kailâwn hnuaiah,
Awi ka nu, Thanpuia ni ngaih chu.

66. Nau ang ṭahlai rêng ka bâng nêm maw,
A zûn ngaiah min thlang zo lêr lûr hnuaiah,
Chhâwl ang uai rêng rêng e Nikhûmpa.

67. Ka ṭah ruai thang maw e dawngrâlah,
Kan hmun in leh ram laiah Nikhûmchhîngpa'n,
Dâwn ing e keimah e ngaithlâwna.

68. Awi ka nu, ṭhuam ang ka do zo lo,
Rêng khaw zâwl chhun Tlawng tui a leh luan hma
Bâng lo vang Thangpuia ni ngaih chu. [chuan,

69. Saisên sih nau ang ka tlei thei lo,
Ṭap hluam hluam e Laldâng bâwngtê Thanzaupa,
Chuti Rodâng tâwna lunglên chu.

70. Mintlâng leltê-in mi hau em ni ?
Rodâng ngaia ṭahlai bâng rawh a lo ti,
A lo ti lunglên ka bâng thei lo.

71. Ni tin Chaltuaian ka dâwn vawng vawng,
I hming nau ang ka ṭahpui ṭhîn Ronêmi,
Nang chuan lunglaiah mi vawng lo ve.

72. Chuti Thanzaupa ka lunglên chu,
Thing tin zîka Dârpuii û ṭhuai ka nuam e,
Ka thliak dâwn tlâng râwna chhâwl li liai.

H 73. Mintlâng hmâwng hnuaiah ka uai hniang hnian
Ţhapui, nang nên phaia lunglên tuar chu,
Zo kaiah nêm te'n i tuar dûn ang.

H 74. Ka ngai bâng thei lo ve lung min lên,
Mintlâng chul hnu zalam phei di diai tê saw,
Hmâna mi u nêna kan kalna.

H 75. Kan thlawh sâwmfâng mah kha vul si lo,
A ram ngaihin Mintlâng mu ang ka ngai e,
Kan lên lai tê nên a chul za e.

H 76. Chung khaw ri nêm te'n a kal ruai e,
Ram lovah zu ing e siang lên bûkthlâmah,
Rodâng ngaih lunglên a tho tual tual.

H 77. Rodâng ngaih lunglên ka tuar zo lo,
Sâmtlâng puithiam i ruai ang Lalzanêkpa,
Min thawi se lunglên a dam mahna.

H 78. Ka sâwm kim e min hnêmah va îr lêng rual,
Thanghniangi tel lo hian keimah te'n nau ang
Ţapin lelthang tin ka lo bia e.

H 79. Thanzaupa lunglênna ni ri riai,
Mintlâng chul hnu râltiangan chuan zêl ila.
Kan bûkthlâm tê leha Dârpuii u.

H 80. Lung a lêng e chhim tlâng khua han thlîr ing e,
Ţhadâng ka ngai mang e lunglên-
Ah rual ka khûm em ni le ?

KHAWVEL THIL A PHUAHNA

Dingdipuantah (Arsi) a phuahna

2. Si-ar laian ka lung min lên e,
Vân zâwlah an lêng e di nên,
Tahpuan an khâwng rei mang e.

Maubuang kawtchhuah bûl thing thli chhêm thlûk a phuahna

1. Hmânah hlim thing nuam atân kan zuah,
Buang khaw chhuahtlâng timawitu bûlpui hming-
Kâwlrâwn virthliin a her tliak e. [thang,

2. Bûl mawi a fam ta a pawi ngei e,
Hmânah Lalngo, Dârpuii u leh Rotuaii,
Lâwm lai lungrual zaa an ngîrna.

3. Chhim thli pui rûm vung a tuar zo lo,
A pawi mang e tuah thing senmeiah kai e,
Hmânah lelthang ṭahna bûl liai luai.

A kawngkhâr biang pâr a phuahna

1. Lalawithangpa ka vâng lai maw ka chuai lam,
Khârtung ka sâwn lai a pâr e,
Mak châng rêng rênga mi sêlah.

A pârva a phuahna

1. Ka zuat chalngêng anga rûn lûmtu,
Di leh Awithangpa a ngai lo,'
Pârva tual lên mawia e.

Ni a phuahna

A 1. Ṭla rawng rawng la tuar a har mual pui khûm la
Ni ri riai Lalawithangpa tuar-
Ah a nêm hlei nêm maw le.

A 2. Tûrni sa veng vung e hmâwng lâwnah,
Zo hnuhchhâwl ang a uai ang tih ka hlau ve,
Chung lûm lai ni dul la thangvânah.

Vakul kah a châka a phuahn

A 1. Ṭuahpui lo pâr thlangah vai puan sen angin,
Chengrâng phîrin chhai ka nuam e,
Chungah kulva lo fu rawh.

Bûng thing a phuahna

A 1. Bûnga, ṭhang la pualhrânga lâwmah,
Vâl kan lâwman milai Chhîngpui,
Ṭhangthar a dâwn tuai leh e.

A 2. Sâppui ṭumkawng lamlai a luahtu,
Ka zua rolung phun bûng zârin,
Zâwlpui khan ṭhuam a 'mawi e.

Khaw dur a phuahna

A 1. Chhailai ngaia Laldochhûngpan luaithli a nuai lai [angin,
Lurhpui thang nau ang a nuar e,
Ṣâmtlâng a insût vêl e.

A 2. Rûm rûm lo la ka chung khuangruah lênkâwlah lo [thâm rih la,
Kâwnpui ṭâltiang tlâng khampheiah
Chhermei kan la chawi lo ve.

Buh a phuahna

1. Kâwnpui ram leh Kaih tlâng a indawng reng e,
Lallai siamah sâwmfâng mal za,
Rawng lawi aw kan rûnah e.

2. Champhai rih li Lêntlânga mi fângrawng khuang [ang kan ko ve,
Sâwmfâng mal za a lo lawi e,
Awithangpa hruih zâwlah e.

A hruih chim a phuahna

1. Kan thlawh sâwmfâng hruih zâwlan a tling tawh [hnu,
Kan tuah khâwm mau-rua a kûr e,
Suar ang a chim zo ta e.

2. Zozâm ka pal dai a ngui ruai e,
Sâwmfâng kan thlawh zahlei hming ṭha,
Hâwktui ang luang zo rawh e.

A ṭhimkual Sâp a pêk a phuahna

1. Lalawithangpa ka dâr thîr kual mawia kha,
Thlangah vai rêng sâppui rûnah,
Hawih te'n a inbâng reng e.

2. Awithang thlafam leh dâr thîr kual tawn ni awm [leh ang maw e,
Vai ang thâm e phûl zîng rûnah,
Thlang vai rêng sumtualah e.

Ni âwk lem a phuahna

1. Buang khua a hliap ruai ruai e kan lênna,
Tûrni ka en thangvân zâwlah,
Âwk-pa'n khau ang a vuan e.

Tuikhur a phuahna

A 1. Pialleiah vai ang thâm ral lo la,
Buang khaw siktui kuamah luang rawh,
Tling la Lalngovi dâwnan.

Thangfên tui tlân a phuahna

A 1. Tui zu hmu i, lam ţhuamah tui zu hmu i,
Chim loh Ţhadângin a thâl lo,
Fênthang sialin a nghâk e.

Vau thing a phuahna

A 1. Kan baw-ârin tlai khaw vâr a hai lo ve,
Kan chhuahtlânga ţuahpui vauvin,
Vul lai a sual em ni le ?

Hmuifâng tlâng Lallianvunga hmun a phuahna

A 1. Zokai laman lawhleng thingsîr han hmu i,
Hmuntlâng phûl di thle nghial nghial e,
Lalhniangi lên lai angin.

Kawngpui sial hnua sakei kah a phuahna

A 1. Khua kan bâwl e sa tin mal za kan sâwm mah law[si lo va]
Kan sâwm loh zâwk kâwlkei hrângin,
Lal lai zu dâwn hmasa e.

A 2. Kan lal lai zu a rawn dâwn e ziaţial a fam sual[mang e,]
Laldâng ziaam fên nân em ni ?
Mi hrâng vâlin an riam e.

Chhimtîr no vâkvai a phuahna

1. I nu khawnge i pa khawnge maw an awm le ?
Lalawithangpa rairah riang keimah ianga,
Lam laian âr ang i lo vaih chu.

Ṭhâl ruah sûr a phuahna

1. Buang khaw luailung tlâng chîlin a rawn chîl e,
Chhimah hnîm e hmâran khuangruah kai chiai e,
Liantuai changchi vâwr ṭo kim rawh maw.

Suakbukan Vai âr leh berâm a pêk a phuahna

1. A mawi leh lam zâwk e bêr bêr a,
Lalawithangpa ka vai âr leh hmul viali,
Thlunglu mâm zîr ziara ki nei lo.
2. Haulai vulh changsial ka ngai chuang lo,
A pa tûm e a pui mâm zîr ziar tualah,
A notê vei nên a kal dem dem.
3. Nu thiam bêl ang kan vuak leh a kîr nuam lo,
Sialin phîn e hmul viali sialin phîn e,
A lên ruai ruai ṭhîn e dai kâwmah.

Thangnang kal a phuahna

1. Lal lai senmei hliau i hlau lâwm ni ?
Thangnêm tlân la Buang khawpui Laltawii nu'n,
Haulai sial ki ang a khâwng ang che.

Mau tâm a phuahna

1. Kan rêl sual i mah a awm chuang lo,
Buang khaw tukram thlangtiang phai phûlah
A chang zo Laldâng a pawi ber mai. [maurua,

Lei a phuahna

H I. Hmingthanzaupa rêl a sual ngai lo,
Mauraw lei sâng kan dawh e Buang khaw vâl
A mawi e tleitîri lêng kaina.

Chawnpui pâr a phuahna

A 1. Lam kawiah chawnpui pâr a tla e,
Chhar ma nâng e Lalawithangpa'n,
Ka di rim a nam lo ve.

Tlawng tui lian pûma an kân a phuahna

H 1. Tuipui lian sen vung ka dai ngam lo,
Mauraw pûm lêng rûn thangpui kan vai nêm
Khuavêl Thanzaupa ka siang lawina.

H 2. Siang lam zawn rêl ila Nikhûmpa'n,
Tuipui sen vung pûm lêng a vâwr dawh sânga
Thlang lâm zir chaltuai ka her thûl e.

Thlâm tlaitlâna thosi a phuahna

H 1. Ka zuk ngîr chhin teha Nikhûmpa,
Sianglên bûkthlâm tlaitlânah sihai lêngin,
Ṭhâl favâng pâr ang a lo lâwm e.

A ṭhelrêt thing phun a phuahna

C 1. Sâppui lamlianah va hawi vêl la,
Lalawithangpa than nân emaw hmâr tlâng thing
A pâr vul thei lova kan siam e.

Vapual kah thlâk a phuahna

1. Zamanhmâwng zârah ni a tawi lai takin,
Pualhrâng di ngaiin a siam e,
Angûr a Lal-tlâng-lian-pa'n.

2. Pawm lai hraitê hrinhniang a thlau ve,
Pualva rual bûng zâr kai mawiin,
A ngai Laldâng di hnehin.

3. Thla an fam e Rih sâng an liam zo ta e,
Laldâng thang chungah chuang ang maw ?
Pualhrâng râwl liante zawng kha.

Khaw ṭha tûra a phuahna

1. Eng atân nge khuangruah sûra kâwl a hnîm ?
Buang khaw ṭuahpui leh vau a chuai zo dâwn e,
Tûrnipui êng leh la thangvânah.

Lova sava vên a phuahna

1. Rîtva vêng râl ṭha chu keimahni,
Riang kîlan rua thlêrin sai ang lian tlangah,
Nun thiam ang kan zirna mual liai luai.

2. Nun thiam ang zira bân kan vâwr,
Mi thar sâwmfâng a pâr lai a rawn lâwr e,
Kêl chal pa pal nâwk a nâwk vêl e.

Thlâma vainronghâk a phuahna

1. Nikhûmchhîngpa vâl lunglêng a iang em ni ?
Ka piah lian tlâng khaw chul ram loh bûkthlâmah,
Nghâki lêng nau ang i lo ṭah chu.

LUSUN ZAI

Lalawithanga thi a phuahna

A 1. Kan sa maw nuar ka chûni nu, a i emaw kan
Ka tuai duh lai bânah an kai, [sual e
Awmlai a nun râwng mang e.

A 2. Ka thin zo chhûm ang a zîng e, ka dâwn lêm a
Fam ka ngaih lai takin leltê [awm lo ve,
A kiu kan sumtualah e.

A 3. A khi Lênpui khan ṭhuam hnuaiah Dochhûngpa
Awithang thlafam tui Rih liah [i kal dûn ang
Kan va tawng dah law maw e.

A 4. Ka thin hnîm e ka lung zûr ngawi e,
Piallung khâr hawng ila Ainâwn
Chawnpui pâr chuai ang maw e.

A 5. Puini chu lêm ang zu der teh la,
Nang chu Awithang, ka tuai lungrun,
Hring lamah lo kîr leh la.

A nu thi a phuahna

A 1. Ṭuan a ṭûl e in tih chuan e, zâwlpuiah hnâm va
Thlafam ka ngai mah nâng e aw, [lên i,
Ka u e Lalsiamkûngpa.

A 2. Zu intawng maw vân khua zu hmun ang maw e,
Lêng za ang maw chûn riangi leh
Awithang ka hrinhnianga e.

Sailo lal Suakhnûna fapa Lalhullana thi a phuahna

A 1. Khua tin hriat pa nang chang a run bil lo che,
Khuavêl chînlai dâr ring pui nên
An ṭap e rûn chhûngah e.

Phûlzîng liam 'hnu ṭah zaiin an zêl ing e,
Thingpui lenbuang khâr lai an dan,
Ka nau Lalliandânga e.

Lusûn zai dangte

Chang rawh tih theih kâwla zâwng khuang ngai
Chawi dûn ila Chhîngpuii nêa, [ing 'e,
Awmlai lêng hnâwl nânah e.

Ṭap ṭap lo la nu chûn Lali nang chang a run bil
Fam lo tûr chhûng an awm lo ve, [lo che,
Hlun ding Khuanu'n a siam lo ve.

Kei ka chûn leh zua an fam mai tûr chu,
Saisên ûm ang ka no laia
Nêmte puana min awitu.

MIHRING A PHUAHNA

Khawvêlthanga Sailo, Maubuang lal sa kah a phuahna

D 1. A au ral ral Vânchheupa mi hrâng em ni ?
A lo thang e lian khua a rawn nghawr dîm e
Tahpuan khâwng an châwl e lêng zawng zawng

C 2. Haulai chawl hrâng tûr tui maw a dâwn suai
Tlâng sa kâmkei sumtualah Lal Vânchheupa'n
Lal lai ni thang puan a lo zâwn e.

C 3. Kâwlah ngûnhnâm pai a mawi chuang e,
Chengrâng chawia ni thang puan nên Vânchheupa
Sumtualah Laldâng a hrâng lâm e.

Amah leh a ţhenawm Laldochhûngi pa a phuahna

A 1. Laldochhûngpa'n khuang pui sîrah a bêl e,
Sîrvatê lâm a zir ngaiin
Awithangpa'n a zir leh e.

A 2. Ring dim dem khuang va la u vawngpui lênchâwn
Ka lâm ang e Lalawithangpa,
Thlang vahui hmâwng zâr zawhin.

A 3. Châwm bêng rawh Laldochhûngpa ka lâm dâwn e
Nangmah hi maw Buang khaw zopui biahzai nên
Vâwr thiam an hril che lêng rualin.

A kawng bo a inphuahna

H 1. Mual a nuar em ni ka kal thiam lo,
Khua zin âr ang ka vai e Hmingthanzaupa,
Siali khân riang min ti dâwn mang e.

A khaw thim a inphuahna

A 1. Zân thim khua a lo zing e zo nêman,
Khua kan tlai Thangpuii u nên,
Lawhlêng thingsîri hnuaiah e.

Upa Taukûnga'n zai a aih ṭuma a phuah

H 1. Zachhûngpuipa rual zawng khûm zotu,
Thing tin pâr mawi a suntual leh siahthing ril
Sawngka vai puanin a lo zem e.

H 2. Ka piah hmâr tlâng sial nên lo ka chhîng dâwn e,
Buang khaw pêr pui tlânglâm hi vân hnuai thang
Zawng tlâng lêng chenin ngai rawh u. [maw,

H 3. Tlânglâmin kâwl thlêk ka zir dâwn e,
Buang khaw pêr pui dam lai pialrâlah siali,
Lènchâwm nên vâl zawng hi hawi ve la.

H 4. Zachhûngpuipa chînlai zawng i chhîng ngei e,
I zai ngulin thangvân sang a hâwl dâwn e,
Aw........................hâwl dâwn e.

Suakbuka zai aihnaa a tel hman lo a phuahna

B 1. Ṭhiana ngai la, "Ṭhiak tlâng lal a pâr," an ti,
A ri mual za thang vêl e zo râwn tlângah,
Sâpbawipa khuang pui a chiar nghian e.

B 2. Tûkin tûrni a chhuak sual e kâwl kûngah,
Lalawithangpa tinrênga lèng vânduaia'n,
Za tam mi tlânglâm ka chân ta e.

B 3. Lalawithangpa lung hêrin ka kal tâng e,
Zo awi leltê tlâng bâwmtu pâwl chho nâng e,
Vawiin chuan tlânglâm ka chân ni se.

Awithangpa tel hman nia Suakbuka bâwng leh vawk talh a phuahna

B 1. Khuavêl chînlai lêng hnênah a thang mawi ang,
Mizo changsial hnehin vai bâwng dawn tuai tê,
Kan ngai hlu vâlin tlânglâmna.

B 2. Lalawithangpa'n dârhaiin ka thâl dâwn e.
Atlâng thlumin thlum vêl e Sapbawipa mual,
Za tam an tlânglâm e par tlântu.

B 3. Chînlai leh rual zawng a chhîng em ni ?
Kâwlah vai sum tangka chêng Sâpbawipuipa'n,
A vâwr kan mualah a ren hlei lo.

B 4. Ţhiak tlângah kâwlngo zu lêng ila,
Sâpbawipuipa lam khuang pui hnam tin nau fa,
Awi lungleng zotu a lo ri e.

B 5. Thangchhuak dâr no, no tin chhînga no mawia,
Chawi tui dawn nân a siam e Sâpbawipuipa'n,
Vân hnuaia khuavêl a thang len tûr.

B 6. Sêl lo rawh u hnam tin hrai angûr vâlin,
Tlânglâm zai mawi siahin a ai ngei dawn e,
Sapbawipa hmingthan a sang tual tual.

Sailo lal Suakhnûna leh a in a phuahna

A 1. Lallai thuah riatin a phuar vêl e,
Chhuanvâwrpa rûn a sai ngai lo ve,
Lîrpui a nghîn si loh chuan.

A 2. Thing bang khâr chhûng a lênna rûn thim ruai e,
Angur laiah Liandâng hrai chawi
A lal ni ang sâng ber e.

Sailo lal Hrângliana leh a in a phuahna

1 A ri ruai ruai lêntupui sai râwl angin,
Liandâng khârtung thinglenbuangin,
'Lal bâng lo vang' a ti e.

2. Sâppui chhâwn thiam sial ki vârin zu hlân u,
Hmânah zâwl siali khuandîm ang,
Tian dâr lâm ang a lêt e.

Hmunpui khaw nula a phuahna

Hmunpui khaw nulain, "Awithangpa an tih hi ka hmu châk mang e âw," a ti a. Chu chu Awithangpa'n a lo hria a, heti hian a han phuah ta a.

A 1. 'Hmuh ka nuam e' Hmun tlâng lanu'n a ti e,
Awithangpa hmêlah chûni nu'n,
Dâr tui a luan bil lo ve.

Lal khua-leh-tui tân a phuahna

H 1. Mau mah tâm se hmâwng ang pêm a rêl tu tu,
Lirpui ang nghîng lo vang che khua siam laiin,
Lal lai zai zâp ang che Hrângkhuaipa.

H 2. Tu lal lai zu mah a thlum chuang lo,
Hmâwng ang ka pêm lo nâng e Lalawithangpa,
Belh ngai Laldânga ka ṭhen thei lo.

H 3. Thang rawh maw e khuavêl leh khaw vân hnuaiah,
Buang khaw pêr pui zo lêr tlângah kan lâm e,
Neih chawng sîrva kal mawi keimahni.

A 4. Tlâng lian pui leh ka belh lai Lalchîngkîma,
Lênkâwlah ni a chhuah chhûng zawng,
Ṭhen lo vang kum tluangah e.

A 5. Zu i dâwn ang hnam-tin sa tlâng lungrualna,
Chawn tin lâm thang kan rêl laiah,
Lal tluang khua ngei a nuam e.

A 6. Khua tin fang la chung muvanlai lêng angin,
Lalmânga chawi tukram zauvah,
Lên in nuam ve lâwm ni le ?

A 7. A riang tiin ka chînlai khuavêlin mi sêl lo u,
Vân khua puan ang zâr leh nâng e,
Sâppui lamlian kârah e.

INPHUAHELNA

Awithangpa (Hmârlûtvunga) leh Diriallova (Khâra) inphuahna ṭhenkhat

1. Zaia sikhaw vâwr chuak lo la Diriallo,
Khuavêl chawl tui kan duh chuan keimahni ta,
Ka dâwn zât dâwn lo vâl ngawi reng rawh.

2. Thîm pawh zîng se Awithangpa chu zâwng mei
[bûl a chang âwm e,
Diriallo vâl erawh kulva thlehhniarah,
Ro pui rêl rêng rênga ni lên tûr.

3. Ka zai rûm vung khua tin fang kha lo kîr rawh,
Dirriallo vâl i phuar ang vêt sawmthumin,
A uang mai mai ṭhîn e khua lianah.

4. Diriallo vâl athlâwnin ka uang ngai lo,
Ka zâwl an tam ka zâwl loh thing leh mau zât,
Zahlei zâwl khua lian ka thang leh ṭhîn.

5. Di chhaiah lenrual ka el ngai lo,
Sâwmfâng zawn thiam ka ni e Lalawithangpa,
Achângin di zawng ka chhai ve ṭhîn.

6. Diriallovan sâppui kâm a chang zo lo,
A piat ṭhi leh a zai khuavêlah zuar e,
Chînlai chhuahtlângah a ding teu to,

7. Diriallovan, 'Zai tinrêng ka vâwr,' a ti,
A vâwr sual e, a sawi ngîl leh thei si lo,
Vawkpui leh chêng sâwm a chawi ṭu ṭu.

8. A thai kawi bâwng tê ka lo hmu e,
Dawvân rawn kai Awithangpa rûn rawn dêng e,
Than chang lo vâla a hmin dêr e.

9. A sumdâwng koham a lo ni e,
Chhûn râwl a zawng Lalawithangpa rûn chhûngah,
Buhchangrum leh sa a bâr tûn tûn.

E 9. Buhchangrum leh sa a bâr tûn tûn,
A kham zo lo a tui hâng nên a dâwt e,
Than chang lo vâla a vir ber mai.

E 10. Lalawithangpa vân hnuai than hi puan ang thle
[theih chang sela
Diriallo vâl tlêmtê-in sem ve ila,
A va lâwm dâwn êm a nui ngei ang.

E 11. Pau pau lo la Diriallo ka u leh nau,
Khua reiah i chhîr ang tinkim dâwn la,
Mi tai zawng tui ang an tlâwm ṭhîn e.

MI DANGIN AWITHANGPA AN PHUAHNA

Patean Awithangpa a phuahna

A 1. I hril thiam lâwm ni ka zâwt ang che Nikhûmpa,
Mîm ang pianna Sai khaw chul hnu chhuah-
Thangpuii hlân ang ka lo nghâk che. [tlângah,

Awithangpa an phuahna dangte

A 2. A zem chiai e, zalêng a zem chiai e,
Buangpui Awithang vungdâng zaiin,
Zalêng a zem chiai e.

B 3. 'Thangluah chawilai ngûr zawng tlâng a dêng an ti,
Chhimtiang rawn fang thlang hlei kâwlkûng hmâr
Awithangpa zaiin a dêng chhuak e. [tlâng pui.

B 4. Sâmtlângah chûn nu'n mi chawi e Chaltuaia,
Lalawithangpa sakhming tui ang dai ngai lo,
Dai ngai lo khuavêl a thang ber mai.

B 5. Lêngin an hril saw hmâr tlâng khawmual liamah a
[thang dêl dêl,
Milai fa leh Sâmtlâng zo pui Awithangpa,
Sakhming ṭha khuavêl a lâr ber mai.

AWITHANG-PA ZAI THLUK HRANGTE

Awithangpa zai a lâr laia a thlûk an hman ṭhin chu he mi buah hian a châng bul apiangah hetianga chhinchhiah a ni :—

A — Chhim thlang zai (Upa zai) thlûk.
B — Pûma zai thlûk.
C — Kaih nêm (Awithang-pa kaih nêm) thlûk.
D — Thlawinâli zai thlûk. (Kaih nêm thlûk pawh a [hman theih.
E — Tlawh zai thlûk. „ „ „
F — Ke thên zai thlûk. „ „ „
G — Chawlh dup zai thlûk.
H — Tlânglâm zai (Chheih zai) thlûk.

HRILHFIAHNA THENKHATTE

He mi hla phuahtu Hmârlûtvunga (Hmârâwna tia an koh bawk) chuan a hlaahte hming hrang hrangin a inchawi ṭhîn. Chûng hming a hman lâr deuh deuhte chu hêng hi an ni :

(1) Awithang-pa.
(2) Lalawithang-pa.
(3) Nikhûm-pa
(4) Nikhûmchhîng-pa
(5) Thanzau-pa
(6) Hmingthanzau-pa

Phêk 1

Thangnêmi, Thangngo — Chawngthangpuii.
Lenbuang — Thing. **Buang khaw tlâng** — Maubuang khua. **Ṭian** — Ṭhen, inṭhen. **Tawnmang** — Mumang. **Hai ka ṭhangin** — Muhîl ka harhin. **Buang khawpui Zaihnûnpuipa** — Khuaia, Awithang-pa ṭhian. **Lurhpui ....ṭian e** — Hmân laiin tlangvâl pakhat ram chhuak hian Lurh leh Ṭân inkârah Lasi nula hmuithlûr thlûr lai a hmu a, chu nula chu a hmêl ṭhat êm avângin tlangvâl chuan a ngaizâwng ta êm êm mai a, ram chhuah ngaihsak thei lo khawpin tlai thlengin a rîm ta a. Lasi nula chuan hâwng tûra a hrilh pawhin tlangvâl chuan hâwn zai rêng a rêl thei ta lo va. Mahse khua a lo tlai luat tâk avâng chuan inṭhen lo thei an lo ni ta lo va, Lasi nula chuan a bosan ta a. Chutia Lasi nulain a bosan tâk avâng chuan tlangvâl chu lunglêng takin a in lam panin thim hnuaiah a hâwng ta a ni an ti. **Lungdi** — Ngaihzâwng.

Phêk 2

Tûrni — Ni. **Zûnlêng** — Lunglên, lunglênna.
Riakmaw — Sava hming. **Riakmaw vain......dîl e** — Riakmaw sava hi thingthiang kûngah chauh lo chuan a riak thei lo va, chutiang a nih avâng chuan thing tin riah nân a zâwt a, thingthiang kûng a hmuh veleh chutah chauh chuan riak ṭhîna sawi a ni.
Chûn nu — Nu. **Vân rial rûm** — Rial rûm.

Phêk 3

Pualhrâng — Vapual. **Nuam** — Châk, duh.
Thangvân — Vân. **Zûn** — Hmangaihna lairil, mi hîpna, mi hîptu. **Piallei** — Lei. **Lêngngha** — Sangha.

Dâwn — In. **Chal ki ṭha** — Se chal ki ṭha. **Khua mawiah** — Khaw timawituah. **Buang khaw pêr pui** — Maubuang khua. Awithangpa hian a awmna khua Maubuang hi hlain a chawimawi êm êm ṭhîn. Maubuang khaw siam ṭantirh laia in tlêm tê an nih lai pawh, "Buang khaw pêr pui" tiin hlam a chawi ṭhîn a ni an ti. **Laldochhûngi zua** — Hrângliana, Awithangpa ṭhenawm pa. **Zua** — Pa. **Siali** — Nula koh nona. **Chhirchhan** — Chênna bul, awmna bul

Phêk 4

Luaithli — Mittui. **Ṭiahṭâng** — Âwm. **Ânka** — Ṭawngka. **Khuai ang** — Khawizu ang, thlum. **Dawn lung ngîr hmun** — Lung dawh. **Khau lêng** — Khau **Kûn** — In. **Parva tlâng** — Parvatui khua. **Ṭân Lasi** — Ṭân tlânga Lasi nula, ramhuai nula. Hmân lai mite chuan Lasi chu ram sa zawng zawng siamtu leh an chunga thuneitu niin an ring ṭhîn. **Hreu thang** — Sazuk ki hreu. **Khiangawi** — Pasal nei.

Phêk 5

Dâr khaw tlâng — Dârlung tlâng. **Sâppui phurhhlân** — Puak, Sâp puak. **Laldânga** — Lal. **Vaipui sakawr** — Vai sawrkâr. **Ngûr** — Lal.

Phêk 6

Huiva — Vahui. **Lian tlâng** — Hmingliana hmun Maubuang kiang Aizâwl—Lungleh kawng mêl 23 bul **Vahtlai thli** — Lo vah zawh hnua thli rum tleh. **Ṭum kawng** — Kalkawng. **Bawhâr** — Âr. **Siang** — Ii bâwm. **Kawlngo** — Kâwlhâwk. **Awmlai** — Natni **Khau ang** — Hruikhau ang, phuar ang. **Bâwl** — Thaw inthawi. **Famtîr** — Thihtîr.

Phêk 7

Zing zin — Zin. **Chînlai** — Ṭhenrual. **Tuite lo luang**............**kawiah** — Aizâwl leh Lunglei kawng Hualngohmun kiang tuikhawhthla lui.

Phêk 8

Thlunglu — Lu. **Laikhum** — Khum. **Zua** — Pa. **Thlafam** — Thi. **Ruangtui** — Phairuang lui. **Di** — Ngaihzâwng. **Sakhmêl** — Hmêl. **Chul** — Chuai. **Dâwn** — Ngaihtuah. **Rodânghmêlṭha** — Dârrohnûni.

Phêk 9

Tlâng rêl — Mi sawi, mi sawisêl. **Ṭhâl favâng** — Favâng. **Lallungi** — Lal, Laldânga tih anga lal nula koh nona. **Sâpbawipuipa** — Suakbuka, Awithangpa ṭhenawm pa. **Rîtva** — Sava. **Ṭhuampui** — Mual-ṭhuam khua.

Phêk 10

Sai khaw — Lungsai khua. **Rawvawm** — Raw hming, mau hâng chi. **Chhîngpui** — Keikhum nula Lalchhîng-puii, (Nunovi).

Phêk 11

Fiara tui — Tui thiang fîm tak, leh hmingthang. Lusei ram khawchhaka mi.

Phêk 12

Khawihnûr — Thihna. **Zîngpuii u** — Keikhum nula. **Fângfa** — Buh, chaw. **Ril râwngin** — Rilṭâmin. **Changhnah** — Hnahchang. **Rauthla** — Thlarau. **Tawn-mang** — Mumang. **Ṭuahfavâng** — Farṭuah favâng laia pâr chi.

Phêk 13

Sênlai — Nausên lai, naupan lai. **Ţhuva** — Vaţhu, ţhuro. **Lai khaw** — Laisawrâl khua. **Lalhniangi** — Lalluaii, Sailo Lianphunga fanu.

Phêk 14

Chawngpuii — Chawngthangpuii, Awithangpa tui kang nghahpui. **Ţuah khaw tlâng** — Ţuahzâwl tlâng.

Phêk 15

Rodâng — Rotuahi, Maubuang nula.

Phêk 17

Si-âr — Arsi. **Tahpuan** — Puan. **Khâwng** — Tah. **Chhuahtlâng** — Kawtchhuah. **Virthli** — Thli. **Tuah thing** — Thing tuah. **Leithang ţahna** — Thereng hrâmna. **Khârtung** — Kawngkhâr. **Mi sêlah** — Mi sawiah. **Chalngêng** — Sial, se chal.

Phêk 18

Ţuahpui — Farţuah. **Chengrâng** — Silai. **Kulva** — Vakul. **Lamlai** — Kawng, lamlian. **Chhermei** — Meichhher. **Chhermei......lo ve** — Lo kan la hâl lo ve.

Phêk 19

Lêntlâng — Pawi ram tlâng pakhat hming. **Fâng-rawng** — Buh malsâwmtu pathian, hmân lai miten buh ţhatna leh hlâwkna tûrin an ko ţhin. **Sâwmfâng ma za** — Buh za. **Rawng lawi** — Lo lawi. **Hruih** — Thlâm kawta buh dahna. **Zozâm** — Zâmzo. **Hâwktui** — Tuihâwk. **Dâr thir kuai** — Dâr ţhimkual. **Hawihte'n** — Hawihtein, inchawih takin, inhmeh takin, inmawi takin **Sumtual** — In. **Âwk-pan** — Âwkin.

Phêk 20

Fênthang — Thangfên. **Khua kan bâwl e** — Kawngpui kan sial e. Khuaa sa a luh nân inthawina kan hlân e. Hmân laiin khaw tinin kawngpui sial inthawina sa malsâwm tûrin an nei ṭhîn. **Kâwlkei** — Sakei. **Ziaṭial** — Sakei. **Laldâng..................em ni?** — Lal puanfên sin nân em ni? Sakei kahin a lu aitu mi hausa emaw, lalin puanfên fêngin hmeichhe incheiin an inchei ṭhîn. **Mi hrâng** — Mi huai. **Riam** — Kâp, hriam thlâk.

Phêk 21

I nu khawnge............i lo vaih chu — Ni khat chu Awithangpa hian Sazu no vâkvai kalkawngah a hmu a, mihring hnêna sawi angin, "I nu leh pa khawnge an awm le? Lalawithangpa keimah anga tukhaw hriatpui lohva mangang taka i lo vahvaih chu!" tiin a han zâwt ta a ni. **Khuangruah** — Ruah. **Chângchi** — Thlai chi, chi tuh. **Hmulviali** — Berâm pui. **Senmei** — Mei. **Thangnêm** — Thangnang. **Khâwng** — Thangnang khâwng emaw, la khâwl.

Phêk 22

Mauraw lei — Mau lei. **Mauraw pûm lêng** — Mau pûm. **Sianglên...............tlânah** — Thlâm tlaitlânah. **Sihai** — Thosi.

Phêk 23

Rih — Champhai kiang rih li. **Thla an fam e.............ta e** — An thi a, Rih li an thleng ta e. Hmân lai mite chuan mitthi thlarau chu Rih li panin an ring ṭhîn. **Nghâki** — Vainronghâk.

Phêk 24

Lênpui — Lêntlâng. **Awithang thlafam** — Awithanga thi hnu thlarau. **Piallung khâr** — Lung kuang. **Ainâwn Chawnpui pâr** — Awithanga, Ainâwn leh Chawnpui pâr ang kha. **Puini** — Thihna, mitthi khua. **Hring lumah** — Khawvêl mi nung chênnaah.

Phêk 25

Phûlzîng liam hnu — Thi tawh hnu. **Thingpui......** ......**dan** — Thing kuanga thlâk. **Zâwng khuang** — Kâwla zâwng khuang, vuak apianga duh apiang tichhuak thei. **Hlun ding** — Kum hlun, thi lo. **Khuanu'n** — Pathianin. **Kei............awitu** — Ka nausên têta hmangaih taka mi lo enkawl leh mi tisei liantu ka nu leh pain mi han thih bosan mai tûr chu.

Phêk 26

Vânchheupa — Khawvêlthanga Sailo, Maubuang Lal. **Tahpuan khâwng** — Hmeichhe puan tah. **Au ral ral** — Hlado chham. Hei hi Maubuang lalin Sazuk leh Nghalchang aruala a kah ţuma Awithangpa phuah a ni. Tin, chu mi hnu chuan Sakei a ai leh a. **Kâmkei** — Sakei. **Ni thang puan** — Thangchhuah puan ţial.

Phêk 27

Tlânglâm — Lâmpui, zai an aihin hmân lai mite chu an tlânglâm ţhin. **Zachhûngpuipa** — Tuahkûnga, Maubuang upa. **Sâpbawipa** — Suakbuka.

Phêk 28

Vai bâwng — Bâwng.

Phêk 30

Lalmânga — Sailo lal thlahtu zînga pakhat. Sailo Lal chhûng ţhenkhat chu, "Manga thlah" tiin tûn thlengin an la ko.

Phêk 31

Chawl tui — Zu. **Zâwl** — Ngaih. **Sâwmfâng zawn thiam** — Buh leh bâl thlo thei. **Vawkpui leh chêng sâwm** — Chêng sâwm leh salam. **Thai kawi bâwng tê** — Lehkhathawn.

Phêk 32

Pau pau lo la — Ţawng ţawng lo la, chiar chiar lo la.

Phêk 33

Mîm ang pianna— Lo pian chhuahna bul.

—x0x—

SAIKUTI

CHANCHIN

